275630 - Doktor, hastaya nebulizatör cihazını önerdi ve cihazın orucu bozmadığını söyledi. Ancak daha sonra bu cihazın orucu bozduğu ortaya çıkmış. Bu durumda ne yapılır?

Soru

Doktor kendisine gelen bir hastaya nebulizatör cihazını içeren bir reçete yazdı. Ve hastanın bu orucu bozar mı yoksa bozmaz mı sorusu üzerine bozmaz dedi. Çünkü daha önce bir yerde bunun orucu bozmayacağını okumuş. Sonra okuduğu şeyde şüpheye düştü ve ' karıştırmış olabilirim, okuduğum astım spreyi ilacı için olabilir' demiş. Sizin sitenizi araştırmış ve bu cihazın orucu bozacağını öğrenmiş. Sonra doktor, söylediğinin yanlış olduğunu haber vermek için hastaya ulaşmaya çalışmış fakat hasta telefona cevap vermemiş. Bir keresinde oğlu yanıt vermiş ve oğluna da babana benimle konuşmasını söyle demiş. Fakat yine konuşamamış. Sonra Allah'a karşı sorumluğunu yerine getirmek için konuyu mesaj olarak göndermiş. Sorum şu;

1- Bu cihazı Ramazan ayında oruçlu iken kullanan bir hastanın orucunun hükmü nedir.

2- Doktora herhangi bir keffaret gerekir mi? Çünkü hastaya bozmayacağı fetvasını vermiş sonra bozacağı ortaya çıkmış.

3- Doktor aynı ilacı birçok hastaya yazmış ve hiçbirine bu orucu bozar veya bozmaz dememiş, hastalar da sormamış. Eğer hastalar, bu cihazı Ramazan ayında kullanırlarsa doktor günaha girer mi?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

İlk olarak nebulizatör: Sıvı ilacı direkt akciğere nakleden bir soluma cihazıdır. İlacı, burun veya ağız yoluyla teneffüs edecek şekilde damlalar haline getirir.

Mevsimsel solunum hassasiyetinde veya solunum krizleri gibi solunum sistemi hastalıklarında tedavi olarak kullanılır. Damlaları yutmak orucu bozar. Bu nedenle bu cihazın Ramazan'da özür olmadan kullanılması caiz değildir. Kullanırsa orucu bozulur. Daha detaylı bilgi için (78459) nolu sorunun cevabına bakılabilir.

İkincisi: Zan ile fetva vermek caiz değildir. Onun için, orucu bozmayacağını söylemeden önce iyice araştırması veya hastayı ilim ehline yönlendirmesi gerekirdi.

Şimdi doktorun yapması gereken Allah'a tövbe etmesi ve hastaları bu hatadan haberdar etmektir. Hastayı arayarak ve mesaj göndererek güzel bir davranışta bulunmuş. Doktorun üzerine keffaret yoktur, yapmış olduğu şeyler yeterlidir. Hastaya da orucunu kaza etmekten başka bir şey gerekmez.

Şeyh İbn Üseymin'e sorulmuş: ''Eğer bir insan birisine fetva verirse, bir süre sonra da bu fetvanın yanlış olduğu ortaya çıkarsa fetva veren kişi ne yapmalı? Ve üzerine günah yazılır mı?''

Cevabında ise şöyle demiş: ''Eğer bu fetva içtihat (İlmi kaynaklara dayanarak ve araştırarak) yapmış ve kişi de ictihat etmeye ehil ise, araştırmadan sonra ictihadının yanlış olduğu ortaya çıksa bile üzerine hiçbir şey gerekmez.

Büyük imamlar da böyle yapıyorlardı. Onlardan birisinin bir konuda birden farklı görüşünü bulabilirsin.

Ancak fetvayı ilim olmadan, içtihad olmadan zanna dayanarak vermişse zannın bir kısmı günahtır. Aslen tahmine veya zanna dayanarak fetva vermek haramdır. Çünkü bunu yaptığı zaman Allah adına yalan söylemiş olmaktadır. Allah adına yalan söylemek ise en büyük günahlardandır. Zira Allahu Teala şöyle buyurmuştur: ''Deki 'Rabbim , sadece fuhşiyatı, onun açık ve gizli olanını, günahları, haksız yere isyanı, haklarında hiçbir delil indirmediği şeyleri Allah'a ortak koşmanızı ve Allah hakkında bilmediğin şeyleri söylemenizi yasaklamıştır.'' Araf/33

Bu kişinin üzerine düşen; fetva verdiği kişiyi arayıp fetvasının yanlış olduğunu haber vermektir. Böyle yaptığı takdirde Allah onun tövbesini kabul etmesi umulur.

Ayrıca ilimsiz fetva vermek çok tehlikeli bir durumdur. Çünkü bu durumda yalnızca fetva verilen yanlış yapmaz belki de bu yanlış insanlar arasında yayılır ve bir topluluğu yanlışa düşürür. Bu da zulüm ve yanlıştır.'' Fetava-i Nurun Alad-Derb kitabı

Üçüncüsü: olarak eğer doktor bu cihazı gündüz kullanması gereken birisine yazarsa ve orucu bozduğunu hatırlatmazsa gerçekleşecek şeylerden doktorun üzerinde bir günah yoktur. Hasta ise hastalık sebebiyle orucunu açmalıdır, çünkü bu durumda mazurdur. Yine hastanın ilim ehline bu cihazın orucu bozup bozmayacağını sorması gerekmektedir. Eğer sormazsa ihmalkarlık hasta tarafındandır.

Eğer doktor, gündüz kullanmak zorunda olmayan birine yazarsa ve gündüz kullanacağını bildiği halde uyarmazsa günah işlemiş olur. Bu, özür olmadan orucunun bozulmasına sebep olmaktadır.

Fakat hasta bunu sabah mı kullanacak yoksa akşam mı kullanacak bilmiyorsa, doktor üzerinde hiçbir sakınca yoktur.

Tabi ki doktorlara yakışan, taharet, namaz, oruç gibi konularda hastaların ibadetlerini bozmamak için mütehassıs oldukları alanlarda dini yönlerini de öğrenmeleridir. Eğer bir şey kafalarını karıştırırsa, hükmünü sorması için hastayı ilim ehline yönlendirmeleri gerekir.

En iyisini Allah bilir.